

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazard, Cornelius

Antwerpen, 1662

Aen-Wyser Van alles wat in dit boeck verhandelt wort.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](#)

A E N - W Y S E R

Van alles wat in dit boeck verhan-
delt wort,

A.

AENROEPEN DER HEYLIGEN.

Hieronymus seght, datmen t'zynen tijde de afge-
storyene Heyligen heeft ghebeden, ende aenge-
roepen voor hare Reliquien. Pag. 234. T'selue
ghetuyghe *Augustinus*.
Vigilanus sportede met die aenroepen. Pag. 234. 235.
338. Wort wederleyt van *Hieronymus*. Pag. 234. 338.

Pag. 255.

Augustinus.

Wilt aengesien hebben het eynde, om daer uyt te
bespuren de goetheyt, ofte quaetheyt des werks.
Pag. 119. 181.

Het achste Capittel van t' 22. Boeck vande Stadt
Godts, is *Augustini*. pag. 270.

De Maeghdeburghsche Chronijck-schrijvers ver-
oordeelen hem, met *Hieronymo*, als kettersch in de lee-
ringe vande Maeghdelijke Reynicheyt. pag. 324.

Beroeft sich deurgaens op de autoriteyt vande
Kercke. pag. 411. als oock op de successie vande Room-
sche stoel. pag. 412.

Autaren.

Alle de Bischoppen des werelts hielden de graven
der Martelaren, voor Autaren Christi. pag. 234. 236.

De Donatisten braken over al de Autaren der Catho-
lijcken. pag. 352.

B A R.

AEN.WYSE.R.

B. BARREVOETS GAEN.

EN is in sijn selven, noch kettersch, noch quaet. *p. 151.*
Eten sy dat men hier van, uyt mis-verstant vande
Schrifture, een alghemeene wet stelle voor alle men-
schen. *pag. 152.*

Hieronymus heeft ghewaerschouwt, dat men de Barre-
voet-loopers van sijnen tijde sou schuwen, niet om het bar-
revoets loopen, maer om het verleyden, ende bedriegen
der edele vrouwen. *pag. 154.*

Basilidianen.

Sijn ketters gheweest om dat sy soo onbetaemlike
leeringhen haddeu, dat sy haer schaemden de selve ken-
baer te maken. *pag. 17.*

Beschuldichden de Schrifture, als of sy haer niet wel
hadde. *pag. 25. 27.*

Leerden dat de Schrifture alleen by levende stemme,
niet by gheschrift, was gegeven. *pag. 27.*

Beelden.

T'en is niet ongherymt beelden te maken vande Va-
der, ende den H. Gheest. *pag. 46.*

T'en is niet kettersch beelden Christi te hebben. *pag. 40.*
Noch oock, de selve te eeran. *pag. 41.*

De oude Christene Kercke hadde beelden vande H.
Gheest inde gheadaente van een duyue. *pag. 49.*

De Paus Gregorius II. en heeft niet gheleert, dat men
de beelden des Vaders niet en mach macken. *pag. 50.*
Wort uyt Schrifture bewezen dat dit gheorloft is. *pag. 51.*
Ende niet en strijt tegen het ghebodt Gods. *pag. 54.* Ni-
cephorus seght sonder fondament, dat dit ongherymt is.
pag. 46. Xenias is de eerste gheweest die de beelden be-
streden heeft. *pag. 373.*

Be-

A E N W Y S E R.

Beker.

De Manicheen, onthielden haer vanden Beker, om dat sy den Wijn hielden voor galle des duyvels. pag. 180.

Inde oude Kercke stont het vry den Beker te nemen, of niet. *Ibidem.*

Gelasius veroordeelt alleen die, de vvelcke haer vanden Beker onthouden, uyt supersticie. *Ibidem.* Hout het voor een factilegie vvanneer de Priesters, het een deel van't H. Sacrament nemen, sonder het ander. pag. 181.

Opiatus Milevitanus noemt de Bekers, draeghers des bloeds Christi. pag. 352. Waer door hy niet en verstaet alleen de panden van't bloedt. pag. 354.

Beloofte.

Beloofte van niet te trouwen, maeckt den mensche schuldigh om de selve t'onderhouden. pag. 178.

Bisschop.

De Aërianen keerden datter gheen onderscheyt vvas tusschen een Bisschop, en Priester. pag. 314. Contrarie bewijst Epiphanius pag. 315. Desghelycks heeft Hieronymus, dit onderscheyt erkent. pag. 319.

C.

C A B E L J A U.

Behelpt sich met de overleveringhe der Kercke, oock self, als hy de overleveringhe verwerpt. Pag. 15.

Is ontrouwigh in't citeren van Nicéphorus. pag. 56. 67. Item van Epiphanius. pag. 100. & seqq. Item van Baro-nius. pag. 128.

Valt selve in veele mislachghen, als hy P. Hazars, een mislach te laste wil legghen. pag. 128. & seqq. Item, sijn mislach rakenende de woorden Hieronymi pag. 228. Item, in t'ci-

AENWYSER.

- t'citeren van *Ludovicus Vives*. pag. 274. & seqq.
Neemt te vergheefs sijn uytvlucht op d. overettinghe
Ruffini, wiens ontrouwigheyt ontdeckt vvert. pag. 136.
Leght de abuyzen van sommighe in't Vasten, op de ge-
heele Kercke, pag. 182.
Slaet vijfthien zijkens over van't *Staelje van P. Hazart*,
latende de selve onbeantwoort. pag. 291.

Cajani, ende Angelici.

- Eerden de Duyvels. pag. 74.
Ont-eerden de Enghels. pag. 75. oste eerden de selve, met
het gantsch uytstuyten van *Christus*. pag. 76.
Het Concilie van *Laodicea* heeft desen haren dienst, als
afgoderije vervloeckt, *Ibidem*. Desghelycks oock *Theophy-
lactus*, ende *Oecumenius*, ende *Chrysostomus*. pag. 76.

Carpocratiten.

- En sijn gheen kettersgheweest om het enckel bewaren
der beelden *Christi*. pag. 40. Noch om het enckel eeren
der selver. *Ibidem* Maer om de heydensche diensten die sy
daer ontrent pleeghden. pag. 41.

Catholijcken.

- En hebben gheen over-een-komste met de *Samarita-
nen*. pag. 11. noch met de *Basilidianen*. pag. 28. Noch met
de *Gnostimachi* pag. 30. Noch met de *Offenen*. pag. 37. Noch
met de *Carpocratiten*. pag. 41. Noch met de *Jacobitten* ofte
Armeniers. pag. 58. Noch niet de *Chazinza* pag. 69. Noch
met de *Cajani*, ende *Angelici*. pag. 78. Noch met de *Colly-
ridianen*. pag. 98. Noch niet de *Tacianen*. pag. 109. Noch
met de *Montanisten*. pag. 121. Noch niet de *Circumcellio-
nes*. pag. 141. Noch niet de *Nudipedales*. pag. 155. Noch
niet de *Heracleonisten*. pag. 152. Noch niet de *Hemero-Bapti-
sten*. pag. 163. Noch niet de *Marcionisten*. pag. 167. Noch
niet de *Massalianen*. pag. 177. Noch niet de *Manicheen*.
pag. 179. Noch niet de *Elcasaiten*. pag. 185. Noch niet

Gg

de

AEN-WYSER.

de Eutychianem. pag. 188. Noch met de Ethnophrones.
pag. 199.

Sy en houden hare ghemeente soo onwetende niet
als t' moghelyck is. pag. 180.

En leeren niet dat een inghewickelt gheloove, beter
is, als groote kennisse. 32.

Sy en doopen de clocken niet even als een mensch.
58. 59.

Chazinzarij.

En wilden niet anders ceren als t' kruys. pag. 68.

Ceremonien.

De Ethnophrones ghebruyckten heydensche Cere-
monien, ofte insettingen, die uiter nature quaet waren.
pag. 199.

Circumcelliones.

Doodden haer selven uyt haet van t' vleesch. pag. 148.
En sijn voor gheene ketters ggehouden gh. weest om
hare wrecheyt; maer om hare dwalinghen. pag. 144,
148.

Collyridianen.

En sijn van Epiphanius niet veroordeelt als ketters,
om dat sy Mariam religieuslijck dienden. pag. 88. Maer
om dat sy de selve eerdēn, en hielden voor eenē God-
dinne. pag. 93. meijnde dat sy overgheslet was tot ee-
ne goddelijke nature, ofte conditie. pag. 90. of dat sy
geboren was teghen de ghemeene nature der menschen.
pag. 94. Waerom sy haer achtervolgden met de cere die
Godt alleen toccomt, dat is, met Sacrificien. pag. 97.

Con-

AEN-WYSER.

Concilien.

Het Concilie van *Constantinopelen*, onwettich. pag. 207. Het Concilie van *Laodiceen*, vervloeckt in de *Cariani*, ende *Angelici*, den afgodischen dienst der Engelen. pag. 76.

Costerus.

En spreeckt niet op sijn Basilidiaensch. pag. 23.

D.

DOOP.

De vrouwen wierden by de *Marcionisten* gheordeneert om deurgaens, ende in t'openbaer te doopen. pag. 165.

De *Massalianen* leerden, dat den Doop gheen andere uytwerckinge en hadde, als alleen het Wechnemen van de voorgaende sonden. pag. 177.

De *Donatisten* leerden dat den Doop *Ioannis*, niet en verschilt vande Doop *Christi*. pag. 355. *Augustinus* leert contrarie. 357. Dit disput en is van gheen cleyn gewicht. 368.

Durandus.

En spreeckt niet op sijn Tacklaensch. 122.

Gg 2

ELCE-

AEN-WYSER.

E.

ELCEZAITEN.

B Aden met woorden die noch sin, noch beteekenin-
ghe hadden. 185.

Engelen.

Den behoorlijcken dienst der Engelen en wort niet
berispt. 31.

Epiphanius.

En heest de Offenen niet veroordeelt als kettets om
dat sy swoeren by de Schepelen int'gemeen. 34. Maer
om dat sy swoeren by t' water, Sout, Locht &c, als Go-
den. 38.

En heest het beeldt Christi niet in stukken ghe-
scheurt. 43.

Heeft kennisse gehad van meerder, ende minder
religieuse eere. 36.

Wort van de Maeghde-burghsche Chronijck-schrij-
vers voor kettersch ggehouden. 320.

F.

F Lorinus leerde dat Godt oorsake is van de sonden.
376.

Franciscus Junius, en kan in dese materie Calvijn niet
verschoonen. 378. & seqq.

GHE-

AENWYSER.

G.

G H E B O D E N.

Augustinus heeft gheleert, dat het moghelyck was de
gheboden t' onderhouden. pag. 420.

Item, dat Godt niet ghebiedt, 'twelck onmoghelyck
is. Ibid. Dit alles verstaende door de gracie Godts. pag.
421. 422.

Ghereformeerde

Komen over een met de oude Kettters, oft vleessche-
lijcke Christenen, aengaende het vasten. pag. 133. Item
met de Arianen, aengaende het bidden, ende offeren voor
de dooden. pag 299. 300. Desghelycx oock aengaende
het vasten. pag 308. Rakende het onderscheydt tuschen
een Bisshop, en Priester. pag 316. Zijn oock ghelyckaen
de Iovinianen, aengaende de maeghdelijke reynigheydt.
pag. 322. & seq. Rakende het onderscheydt van sekere spij-
sen pag. 326. Item aen de Vigilantianen, aengaende het ee-
ren der Reliquien. 328. Desghelycks rakende het aenroe-
pen der Heylyghen 338. Item, aen de Manicheen, ende
Iulianus den Apostaat, aengaende het eeren der Martela-
ren. 342. 368. Zijn mede ghelyck aen de Donatisten, ac-
engaende het lasteren vande Roomschene Stoel. &c. 344.
& seq. Item, aengaende de salvinghe, ende olye der Prie-
steren. 350. Item, aengaende het breken van d'Autaren,
Kelcken, &c. 353. Item, aengaende den Doop Ioannis, en
Christi. 355. Komen over een met Iulianus int' bespotten
van't eeren, ende maken des cruys. 361. Item, aende
beeldt stormers. 374. Item, aen Florinus, aengaende de
oorsake der sonden. 376 Excuseren te vergeefs hare wreed-
heden, begaen ten oplichte vande Catholijcken, met oor-
loghsche furie. 147.

Beschuldighen de Roomscche Kercke teghen de waer-
heit, dat se de Reliquien goddelijke cere toedraeght. 333

G g 3

Heb-

AENWYSER.

Hebben sonder eenighe reden afgebroken het maken
des cruyſ. 366.

Over-een-komſte der Ghereformeerde met den handel
der oude Ketteren. 385. 386. 391. 393. 394. 397. 398. 401.
402. 403. 404. 406. 407.

Hare ordeninghen zijn lichtveerdigh, ende onghesta-
digh. 403.

Haer werck is de Catholijcken te verkeeren, niet de
Heydenen te bekeeren. 404.

En draghen gheen respect aen hate Leeraers. 406.

Gheven voor, ghelyck eertijds de *Marcionisten*, dat sy
de Kercke ghoreformeert hebben, 407.

Hebben vele ydele uytvluchten in verscheyden ma-
terien, 303. 305. 312. 317. 318. 319. 328. 329. 336. 347. 348.
353. 358. 364. 365. 367. &c.

Gnosimachi

Hielden alle wetenschap vande Schrifture voor ydel,
ende onnoodigh. 29.

Godt.

De Ketter *Fiorinus* leerde dat Godt oorsake is vande
sonden. 376. *Irenaeus* hout hem hierom voor meer als
ketttersch. ibid.

Franciscus Iunius en can in dese materie *Calvijn* niet
verschoonen. 378. & seqq.

Ten is noch leughen, noch calomnie, te segghen, dat
de Ghoreformeerde, de voorseyde ketterije staende hou-
den. 382.

H.

HIERONYMUS.

D E Chronijckschrijvers van Maeghdenburgh houden
hem voor een lafteraer, ende al te bitter ten opſich-
te van *Vigilantius*. 336.

D.Cabeljau hout hem voor onvoorsichtigh. 244.

Sijn over-een-komſte met *Augustino*, ende *Augustini*
met

AENWYSER.

met hem, in de leere van't eerst der Martelaren, ende Reliquien.
260, & seqq.

Houwelyck.

De *Tacianen*, ende *Enratien* leerden dat het houwelyck eenen vondt vanden duuyvel was, vervolghens besmettelijck. 107. Derhalven hielden't daer voor, dat het een alle menschen ongheoorloft was. 108. Niet sulcx en hebben gheleert de Pausen *Innocentius*, ende *Syricius*. *ibid.* Noch oock de Roomiche Kercke. 114.

I.

JACOBITEN

EN zijn gheen Kettters gheweest om dat sy beelden maecten vande Vader, ende den H.Gheest. 46. maer om andere redenen. 55. Namelijck om dat sy het Cruys doopten even als een mensch. 57

Julianus den Apostaat.

Spottedde met het eerst, ende maken des cruyss. 360. Item met het eerst der Martelaren. 368. Help de Kercken der Martelaren opbouwen, de selve versierende, ende begiftende, als hy noch Catholijck was. 372.

K.

KEERSSEN.

Lactantius en heeft het enckel ontstecken van keerssen, by claren daghe, niet berispt 205. Noch oock *Hiernymous*. 215. Maer 'tselue als goedt erkent, 225, & seqq. Schoon het oock vande Heydenen afsquame. 227.

Was een ghelycck in den Westen, voor de Reliquien. 217. Als oock in den Oosten, als men't Euan-

Gg 4

gelic

AEN WYSER.

gelie moest lesen.

219.

Hieronymus gheesteli cke beduydenissen van het
ontsteken der keerssen by claren daghe. 221. & seqq.

Kercke.

Hare authoriteyt.

411.

Augustinus wiert, door dese authoriteyt, in de Kercke
ghehouden Ibid. 412 En seght dat niet als Manicheer 413
Sijne meyninghe wort breder verclaert. 414. & seqq.

Ketters.

En sijn niet onfanghbaer tot de disputen uyt de schrif-
ture.

387.

De oud-ketters noemden hare af-komste vande Apo-
stelen. 391 leerden dat de Kercke cost dwaelen. 392. Stou-
tigheydt der kettersche vrouwen.

402.

Kruys aenbiddinghe.

Den H. Thomas en heeft niet ghelert, datmen het bloo-
te cruys moet goddelijke eere bewisen, sonder eenigh op-
sicht te hebben op den Ghecruysten.

69.

De Catholijken en spreken het cruys niet aen, sonder
opsl. hr op den Ghecruysten.

71.

De Chazinray en vvilden niet anders eeran als't cruys.

68.

Iulianus spottede met het schilderen, ende maecken des
cruys.

360.

Wort hier over berispt van Cyrus, ende Nazianzenus,
361. 372. Heeft den duyvel verjaeght door het maken des
cruys.

363.

Het maecken des cruys op de voorhoofden, ende schil-
deren des lfs voor de huyien, was een alghemeene ghe-
woonte vande Kercke. 360. 362. De Ghoreformeerde moe-
sten de selve behouden.

365.

Het breken des Cruya, en heeft gheen ghelyckenisse
met het breken vande coperen slanghe.

366.

LE-

AEN-WYSER.

L.

LEDESMA.

EN spreekt niet op sijn Basilidiaensch. 20.
E Lichaem Christi.

Vigilius en heeft niet gheleert, dat het lichaem Christi,
niet wesen can inden hemel, ende op der aerden, maer
dat het niet vvesen ca[n] over al. 188.

De Donatisten wierpen dat voor de honden. 351.

Augustinus heeft bekent de wesentlijcke reghtenwoor-
d'gheydt des lichaems Christi, in't H. Sacrament. 425. &
seqq.

Chrysostomus van ghelycken, al-hoe-wel hy de herten
wil om hoogh gheheven hebben. 432. & seqq.

M.

MAEGHDELYCKE REYNIGHEYDT.

W iert vande Iovinianen ghelyck ghestelt aen het Hou-
welijck. 321.
Dit wort wederleyt van Hieronymus. 322.

Maria.

De Collyrianen hebben Mariam ggehouden als over-
gheset wefende tot de goddelijke nature, ende haer voor
fulcks ghe eert. 934

Epiphanius wilt se religieuslijck ghe eert hebben. 87.

De Ieluyten, Nierenbergh, ende Boeye en houden't met de
Collyrianen niet. 98.

Marte-

AEN-WYSER.

Martelaren.

De *Massichéen*, ende *Iulianus* spotteden met het eerden der Martelaren. 341. 368. Seyden dat de Catholijcken daer Afgoden van Maeckten. *Ibid.* Dit hebben de Oudtvaders gheloochent. 369. De Martelaren en zijn gheene afgoden om dat men voor haer knielt. 343.

Ten tijde *Hieronymi* ende *Augustini* waren Kercken der Martelaren. 233, 261. Hare graven wierden ghehouwen voor heyligh. 261.

Massalianen.

Sijn Kettters gheweest om dat sy verkeerdelyck naevolghden de loffclijcke ghewoonten vande rechtsinnige Kercke. 170. Item, ter oorsake vā haer onredelyck bidden. 172. Item, om haer ledigh gaen, en vagabonderen. 175. Item, om dat sy leerden dat den Doop gheen andere uytwerkinghe en hadde, als alleen het wegh-nemen vande voorgaende sonden. 177.

N.

NICEPHORVS.

Seght sonder eenigh fondament, dat het ongherijmt is, beelden te maken vanden Vader, ende den H. Gheest. 46.

Novatianen.

Wierden als ketters veroordeelt om dat sy haer afscheyd. den vanden Stoel Petri 384. Ende haer stelden teghen den Paus *Cornelius*. 385.

Nudi-pedales.

Siet Barre-voets gaen.

H.

AEN-WYSER.

O.

H. OLYSSEL.

I S by de Catholiken, heel versche yden van de salvyngē
der Heraclonisten. 158.

Offenen.

Swoeren by r'Water, sour, locht &c. 35 Hierom sijn
sy veroordeelt als ketters. 37. Waren ghewbon valsche
eeden te doen. Ibid. Hielden het water, Sour &c. voor
goden. 38.

Overledene.

De Aërianen, en wilden voorde Overledene noch ge-
beden, noch gheoffert hebben. 296. 298. Worden in dit
stuck van Epiphanius wederleyt. 297.

Out-vaders.

Hare authorteyt by Augustinus in de verklaringen des
Schrifture, ende meer andere stucken. 444. & seqq. Item.
450.

P.

P A V S.

G Heene rechtsinnige Out-vaders, en hebben den we-
tigen Paus van Roemen, den Anti-Christ ghenoemt.
348. Maer wel den onwettigen. Ibid.
Augustinus hout de Pausen van Roemen daer voor, dat
sy

A E N - W Y S E R.

sy macht hebbent ouer alle de andere Bischoffopen. 439.

Dit tracht D. Cabeljan te vergeefs met verscheiden redenen om verre te stooten. 440.

R.¹⁰

RELIQVIEN.

Wierden ten tijde Hieronymi devotelijck gekuist. 232. met grooten toeloop omgedragen. Ibid. kostelijck verciert. 233. men deder Sacrificien op. 234. Men badt, ende aenriep de Martelaren daer voor. Ibid. wierden ghe-cert met meerder eere als burgherlijcke. 237. Doch niet met eere, die Godt alleen toekomt. 240.

Hieronymus en heeft niet onvoorsichtelijck gesproken in materie van Reliquien. 245. Hy en heeft den ketter Vigilantium gheen heylisch Priester ghenoemt. 244.

Het omdraeghen van de Reliquien en was gheen particulier werck alleen van Munniken. 249.

Augustinus heeft het religieus, ende devoot eeran der Reliquien voor goet erkent. 252. T'sijnen tijde geschiedden vele mirakeles door de Reliquien, ende voorsprake der Martelaren. 253. Heeft kennisse gehad van meerder, en minder religieuse eere. 256. En wilt de Reliquien niet ghe-cert hebben met de eere, die Godt alleen toekomt. 157.

Hieronymus, ende Augustinus comen in alles over-een, takende het eeran der Reliquien. 260. & seqq.

Augustinus heeft alleen berispt het omloopen met versierde Reliquien. 266. Maer niet de gheheele handelinghe met de Reliquien. 268.

De Roomse Kerke en heeft noyt soodanighe Reliquien bewaert, als D. Cabeljan haer toeschrijft. 281. De Predikanten van Partijen, spreken hier van, sonder eenich bewijs. 280.

Vigilantius spottede met het eeran der Reliquies. 331.

Room-

AEN-WYSER.

Roomſche Stoel.

De Donatiſten noemden hem den Stoel der pestilentie.

344.

Den H. Optatus en verheft desen Stoel niet te veel. 349.

De Ghereformeerde Scheijden haer af van desen Stoel,
gelijck de Donatiſten, Novatiauen, ende Pelagianen. 384.

S.

H. SACRAMENT.

Augustinus heeft gheleert, dat men t' H. Sacrament moet aenbidden. 423. 424.

Salvinge.

De Donatiſten versmaedden de Salvinge, ende olye der Priesteren. 349. Worden hier over berispt vanden H. Optatus Milevitanus, ibidem.

Samaritanen.

Vorden van Epiphanius veroordeelt als ketters, omdat sy gheene andere Schriftuer-boeken en wilden aenveerden, als de vijf eerste alleen. 11.

Schrifture.

De Gnostimachi hielden alle wetenschap der Schrifture, voor ydelen, ende ontodighen atbeyt. 29.

De Samaritanen en aen-veerden gheene andere Schriftuer-boeken, als de vijf eerste alleen. 11.

De Basilidianen seyden, dat de Schrifture niet wel was, 25. 27. Item, dat sy alleen by levende stemme gegeven was, niet by gheschrift. 27.

De

AEN-WYSER.

- De Out-vaders hebben de boeken, die *Parise* voor Apocryphe hour, voor ware Schrifture erkent. 16.
Ketters en sijn niet ontfanghaer tot de disputen uyt de Schrifture. 387.
Men moet sien aen wie de besittinge vande Schrifture te toecomt. 387. 389.
Moet uytgeleyt werden volgens den sin der Kercke. 390.
De Ghereformeerde vervalschen, ende vercorten de Schrifture. 397. & seqq.
Augustinus leert dat moet geloofst worden, oock t'gene niet geschreven en is. 438.

Secten.

- Elck roept in t'besonder dat het ware geloof by haer te vinden is. 385.
Spannen allegaer samen tegen de Roomscche Kercke. 401.

Successie van Bisschoppen.

- Is van groote autoriteyt by *Augustinus* om eenigh stuk te proberen tegen de Ketters. 434. & seqq. ver sekert ons wat ware Schrifture is. 437.

Sweiren.

- Het sweiren by de Heylighen en is niet ongeoorloft. 27.

T.

TACIANEN..

- H**ielen het houwelijck voor een vont vande duy vel. 107. leerden dat niet een mensch, t'zy man, ofte vrouwe, en mocht trouwen. 108.
Hadden

AEN-WYSER.

Hadden een grouwel van vleesch, meynende het selve
uyter nature quaet, ende vande duyvel gemaecte te zija.
118.

Durandus en is niet Taciaensch geweest.

121.

Transsubstantiatie.

De Eutychianen en hebben de Transsubstantiatie niet
voorgestaen. 191. Maer hebben geleert dat de VVijn,
ende Broodt, nae de consecratie, alleen een andere be-
naminghe kreghen.

197.

Theodorens heeft de Transsubstantiatie voorgestaen,
tegen de Eutychianen.

Ibid. & seqq.

V.

VASTEN.

Epiphanius, ende Augustinus, houden het derven van
vleesch voor goet, wanneer het geschiedt uyt liefde
van maricheyt.

118. 182.

Tertullianus, alhoewel Montanist, heeft nochtans van
het vasten gheschreven als rechtsinnich.

127.

Montanus en is de eerste niet geweest die wetten ghe-
stelt heeft aen t'Vasten.

135.

De Catholiken en sijn aen de Manichten niet ghelyck
in de onthoudijng van lekere spijsen. 184. En doen
niet qualijck, hier in onderhoudende het ghebodt van
bare gheestelijcke Oversten.

Ibid.

De Aërianen, wilden gheene ghestelde vasten dagen,
maer alleen nae yeders beliefte. 306. 307. Dit weder-
legt. Epiphanius.

307.

De Iovinianen leerden dat het onderscheyt van spij-
sen niet nut was.

325.

Ver-

AEN-WYSER.

Vervolginge.

Augustinus en heeft het werck der vervolginge , ten
oplichte vande ketters, niet gantschelyck verworpen.
142. Heeft de Placearen des Christene Keyzers, uyrge-
geven tegen de ketters, gheapprobeert. 144.

W.

WERCKEN.

G Oede wercken sijn verdientich.

451.

Wy-water.

En heeft gheene ghelykenisse met de wasschinghen
der Hemero-baptisten. 163. Maer wel met het ghelegaat
water van t'oude testament. 162.

FINIS.